

Egy formabontó borcsomagolás

Kobolák Fanni

Óbudai Egyetem, RKK, Médiatechnológiai és Könnyűipari Intézet

Témavezető: Tiefbrunner Anna mestertanár

Az Óbudai Egyetem végzős könnyűipari mérnökeként szakdolgozatomban a Varsányi Pincészet Kft. számára terveztem borcsomagolást. Egy olyan termékcsaládot választottam, ami a fiatal generációt szólítja meg, ösztönözve őket a minőségi borfogyasztásra. A Partybor „hétvégi borai” rebellisen állnak a hagyományos borok mellett a boltok polcain. Ebben a szellemben terveztem meg a csomagolást, melyhez csomagolóeszközként a gyümölcsleveknél szokásos kartontartalmú italosdobozt választottam.

Azért a Partybor termékcsalád mellett döntöttem, mert a fiatalabb generációt szólítják meg a marketingkampányaikkal, akik számára a formabontó, illetve fenntarthatósági szempontokat szem előtt tartó termékek feltehetően vonzóbbak. Emellett pedig közép árkategóriás termékek, amelyek esetében a kartontartalmú

dobozrendszerek nem vonnak le a termék értékéből a vásárlók szemében. A kartontartalmú dobozrendszer előnyeihez sorolnám, hogy sokkal könnyebbek az üvegnél, védik a terméket a külső káros hatásoktól. Nagy felületen, jó minőségben nyomtathatók.

A négyzetleges dobozok könnyen gyűjtőcsomagolhatók, illetve könnyen egységgrakományba, a hipermarketek polcaira vagy a háztartások hűtőszekrényeibe helyezhetők úgy, hogy a lehető legkisebb teret töltsék ki. Ennek nem csupán a tárolás során jelentkeznek az előnyei, a kompakt kialakítás miatt a szállítás is gazdaságosabb és környezetkímélőbb, ugyanis egyszerre több szállítható belőlük, ezáltal csökkentve az üres teret a rakodótérben.

A kartontartalmú italosdoboz több rétegből áll (polietilén, alumínium, karton), melyek védik a

környezeti hatásoktól a terméket, mint például a fény vagy a levegő, ami a bor nagy ellensége lehet. Aszeptikus csomagolás, tehát biztosítja a bor számára a csíramentes környezetet. A dobozok formázása, töltése és zárása kétféle módon történhet: formázó-, töltő- és zárórendszerben vagy töltő-záró rendszerben történik. Az előbbi technológiánál tekercsből állítja össze a csomagológép a dobozt, az utóbbi esetben előre elkészített, nyitott szabatokat adagolnak a gépbe. Mindkét technológiánál alkalmazható csavarmentes záróelem.

A kartontartalmú dobozrendszerek flexográfiai nyomtatási eljárással készülnek. A kész nyomatok lehetnek „uncoated”, azaz felületnemesítés nélküliek, „coated”, tehát felületnemesítéssel készülők, utóbbival jobb minőségű nyomatok érhetők el, illetve metál fóliával is ellátható a doboz a prémium termékek megkülönböztetéséhez.

A kartontartalmú italoskartonoknak több előnye is ismert, így például, hogy egy hagyományos üvegpalackhoz képest sokkal kevesebb részét teszi ki a termék tömegének, illetve így természetesen fogyasztás után is kisebb a tömege. Emellett hulladéktárolási szempontból is előnyös, 300 liter itallal megtöltött doboz térfogata kiürülés után összehajtván és szorosan egymás

mellé helyezve csak 11 liter tele doboz térfogatát teszi ki.

Alapként a Tetra Rex®-et, egy négyzethasáb alakú, sátoztetős kartontartalmú italosdobozt választottam, amely egy aszeptikus, alumínium tartalmú, csavarmentes záróelemmel ellátott csomagolóeszköz. Elterjedt gyümölcslevekekhez, tejekhez és üdítőkhöz. A Tetra Pak ezen termékpalettájának fejlesztésével 2015-ben létrehozta a világ első, teljesen megújuló, növényi alapú csomagolását, a Tetra Rex® bioalapú dobozt.

A 250 ml-től 2000 ml-ig több méretben kapható dobozt kissűrűségű polietilénből készült laminált fólia, illetve nagyszűrűségű polietilénből előállított kupak jellemzik, amelyeknek végső alapanyaga kivétel nélkül cukornád. A saját tervezésű dobozt ennek a kistestvéreként tekintem, mert a teteje sátoztetős megoldással készült, amire az én dobozom tetőkialakítása hasonlít.

Sokat kutattam, vajon vannak-e cégek, akik élnek hasonló lehetőségekkel és a termékeiket kifejezetten fiataloknak szánják. Egy német start-up impozáns dizájnnal és a Varsányi Pincészethez hasonló influencer kampányokkal próbálja eljuttatni üzenetét a fiatalokhoz. Lehetőségeimhez mérten megvizsgáltam, hogy a környező országok borkínálatában szerepel-e a kartontartalmú italosdoboz mint csomagolás.

Németországban például Tetra Prisma metalizált dobozokba is csomagolnak bort, ami egészen különleges megjelenést ad a bornak.

Több lehetőséget is számba vettem a megtervezett doboz küllemét illetően, és végül egy cepp alakú tetőmegoldást választottam. Előzetes számításokkal megadtam a doboz űrtartalmát, igazítva a piacon megjelenő italosdobozba töltött borok űrtartalmához, ami 1 liter. A doboz szabátának méretét egy Tetra Rex® doboz szabátának méretével megegyezően terveztem, magassága 300 mm, szélessége 298 mm. A grafikai tervezés során figyelembe vettem a mostani grafikai trendeket. Választásom egy egyszerű vonalas, összetett madártollat ábrázoló sormintára esett, amelyet a Partybor inspirált, a márka címerállatai ugyanis különböző madarak.

Egyszerű, mert szimpla, vékony vonásokból áll, dinamikus, mert rengeteg egymást fedő toll borítja a csomagolást. A címkék megtervezésénél kétféle betűtípust használtam, amely kellemes összképet ad a grafikának. Egy szép írott, játékos betűtípust tökéletesen kiegészít egy klasszikus talpas font, komollyá, mégis bohókássá, összességében pedig elegánsá teszi a szöveg megjelenését. Nagy gondot fordítottam a megjelenő szövegek tördelésére, a hosszú és rövid sorok váltakozására, valamint a betűk egalizálására, hogy egységes, a szemnek kellemes ritmus rajzolódjon ki a folyószöveg összességéből. Készítettem egy díszcsomagolást, limitált kiadást is, amelyen pedig az exkluzívabb megjelenés érdekében felületnemesítést alkalmaztam, aranyfóliát terveztem rá. A dobozok elkészítése volt számomra a legkedvesebb folyamat. A makettek SRA3 méretű Alaska 235 g/m² tömegű kartonból készíttettem. A nyomatok digitális nyomtatással készültek, kaptak egy matt effektfólia réteget. A kész nyomatokat síkágyas kivágóasztalon vágtam, a

fóliázást pedig fóliázó és effektlamináló rendszerrel készítettem. Gyorsan száradó ragasztóval ragasztottam össze a dobozokat. A makettekre a záróelemeket korábban vásárolt Tetra Rex® csomagolásokról gyűjtöttem, hogy méretük megfeleljen egy forgalomban lévő doboz külleméhez.

A dobozok színeit a borok színéhez igazítottam, hiszen az üvegcsomagolással ellentétben, a kartontartalmú italosdoboz nem mutatja meg a termék színét. Elegáns megjelenést szerettem volna elérni, ezért választottam pasztellszíneket. A legtöbb csomagolás élénk, rikító színű, így egymás mellé helyezve a polcokon, egy-egy csomagolás alig tűnik ki a sorból, a visszafogott pasztellszínnek azonban magukra vonják a vásárló tekintetét. A négyből két grafikán fekete színt választottam a tollak megjelenítéséhez, azonban ez a szín a vörösbor színéhez nem volt megfelelő, mert a két szín kioltotta egymást. Ezért a vörösbor csomagolásán a tollak világos bézs színben jelennek meg. A díszcsomagolás esetében pedig, a metalizált felületnemesítésnek köszönhetően, a csomagoláson megjelenő grafika valóban fényes és elegáns.

A Partyborhoz tervezett kartontartalmú dobozrendszerek maximálisan megfelelnek egy boros csomagolás technikai követelményeinek, emellett számos praktikus, illetve eszei hozzáadott értéket képviselnek. Megvédik a terméket a fénytől, külső mechanikai hatásoktól, csírámentes környezetet biztosítanak a bor számára. Egész felületen nyomtathatók, felületnemesíthetők, nagy teret engedve ezzel a dizájnuk, információközlésnek. Úgy gondolom, hogy a kartontartalmú dobozrendszerek csomagolóeszközként borhoz elvi, nem pedig műszaki kérdésként merülnek fel. Alacsony, közép árkategóriás termékek megjelenését, értékét nem csökkentik, hanem változatosabbá, színesebbé tehetik a boltok polcait.

